

УДК 330.431.5

Н.Г.Сікетіна, м. Харків

**ВИКОРИСТАННЯ ФАКТОРНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ОЦІНЦІ
ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ
МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Для оцінки діяльності промислових підприємств в умовах ринкової економіки існує необхідність проведення поточного аналізу основних результатів діяльності. Такий аналіз проводиться за допомогою методу порівняння фактичних результатів з їх плановим рівнем чи обраним за базовий.

Важливою складовою аналізу діяльності підприємства є факторний аналіз, сутність якого укладається у визначенні якісного впливу окремого фактору на абсолютну зміну результативного показника.

Основи проведення факторного аналізу розглянути в літературі [1,2,3], де наведені, в основному, приклади проведення факторного аналізу для мультиплікативних моделей. На сьогоднішній день недостатньо розробленим є використання факторного аналізу для кратних моделей, зокрема для моделі економічної ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства.

Нами проведено факторний аналіз економічної ефективності діяльності підприємства за двох факторною кратною моделлю. Використовуючи метод ланцюгових підстановок, розраховано вплив прибутку та собівартості продукції на зміну економічної ефективності діяльності підприємства.

Проведений факторний аналіз економічної ефективності діяльності сімнадцяти машинобудівних підприємств Харківської області показав, що у дев'яти з них ("ХТЗ", "Автрамат" тощо) економічна ефективність діяльності у порівнянні з 2001 роком знизилася і лише у сімох

спостерігається тенденція збільшення економічної ефективності діяльності.

Динаміка прибутку від реалізації та собівартості продукції свідчить про здобутки та недоліки як у комерційні, так і виробничій діяльності. Урахування цих факторів у процесі прийняття рішень щодо виробничо-комерційної діяльності та підвищення її ефективності потребує особливої уваги керівництва підприємством.

У зв'язку з цим, факторний аналіз, на нашу думку, є першою стадією аналізу рівня економічної ефективності діяльності підприємств.

Послідуючим етапом є дослідження впливу факторів вже на прибуток та собівартість продукції і виявлення резервів як у виробничій сфері підприємства, так і у комерційній.

Далі можна використовувати отримані результати для прогнозування цих показників (собівартості та прибутку), що, у свою чергу, забезпечить підвищення економічної ефективності діяльності підприємства.

Список використаних джерел

1. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. 7-е изд. Мн.: ООО "Новое знание", 2002. – 703 с.
2. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств. – 3-те вид., перероб. і доп. – К.:Т-во „Знання”, КОО, 2002. – 294 с.
3. Лук'янова В.В. Комп'ютерний аналіз даних. – К.: Видавничий цент “Академія”. – 2003. – 344 с.